

НИКОЛАЙ РАЙНОВ

ДВАМА БРАТЯ

chitanka.info

Имало двама братя. Единият бил лош, завистлив, себелюбец и несправедлив. Другият пък бил добър, не завиждал, помагал на хората, доколкото можел, и се отнасял справедливо към всички. Първият се смеел на втория и се подигравал с неговата справедливост и доброта. Веднъж почнали да се препират: кое е по-хубаво — правдата или кривдата. Лошият брат казал, че правдата нищо не струва на този свят и че без кривда човек не може да живее. Добрият казал пък, че без правда не може ни ден да прекара човек.

— Хайде тогава да се обзаложим — казал първият брат.

— Добре — отговорил вторият, — на какво да се обзаложим?

— Ако правдата е по-добра на този свят, да ми извадиш очите; ако ли пък по-добра е кривдата, аз ще извадя твоите!

— Съгласен съм! Да тръгнем да питаме.

Както вървели по пътя да питат някого, срещнал ги един поп.

— Добър ден, дядо попе!

— Дал ви Бог добро, чеда! Къде отивате?

— Отиваме да попитаме някого кое е по-добро на този свят: правдата или кривдата. Тебе срещнахме най-напред, молим ти се ти да ни кажеш.

— О, чеда, без кривда не може нито миг на този свят. Де е онова време, когато хората живееха с правдата? Сега кривдата царува. С нея хората забогатяват, с нея добиват власт и големство. Без кривдата умираш от глад! Правдата пара не струва сега! Не, кривдата е по-добра от правдата!

Това рекъл попът и заминал. Той бил престорен дявол.

— Е, брате — рекъл кривдолюбецът, — виждаш ли, че кривдата е по-добра от правдата? Дай сега да ти извадя очите!

— Не — отговорил правдолюбецът, — не може да се вярва само на едного; трябва да попитаме и другиго.

— Добре, хайде да попитаме.

Отишли по-нататък и срещнали един калугер.

— Добър ден, отче!

— Дал ви Бог добро, чеда! Къде отивате?

— Тръгнахме да питаме някого кое е по-добро на този свят: правдата или кривдата. Понеже тебе срещнахме, молим ти се да ни кажеш.

— Разбира се, че кривдата струва повече — отговорил калугерът. — По правда ако живеем, много ще теглим, а с кривдата не само разбогатяваш, ами и големец ставаш. Не, правдата нищо не струва, а кривдата е всичко!

Така рекъл калугерът и заминал. Той бил същият дявол, престорен сега на калугер.

— Е, брате — казал кривдолюбецът, — още ли не вярваш?

— Как ще повярвам? — отговорил правдолюбецът. — Правдата е по-добра от кривдата! Ще попитаме още одного, па после ми извади очите!

Отишли по-натам и срещнали един владика.

— Добър ден, дядо владика.

— Дал ви Бог добро, чеда. Къде отивате?

— Отиваме, дядо владика, да попитаме някого кое е по-добро на този свят: правдата или кривдата. Понеже тебе срещнахме, молим ти се да ни кажеш.

— Кривдата, чеда, кривдата е днес по-добра от всичко! Без нея не може никой. С нея си служат и царе, и князе, и всички! С нея можеш всичко да добиеш — и пари, и чест, и слава! А правдата в нищо не може да ти помогне и никой вече я не тачи!...

Като рекъл така, владиката отминал. Той бил същият дявол, само че престорен на владика.

— Е, брате — рекъл кривдолюбецът, — виждаш ли, че кривдата струва повече от правдата? Откога ти го казвам? Дай сега да ти извадя очите!

— И да ги извадиш, брате — отговорил правдолюбецът, — пак правдата е по-добра от кривдата!

Лошият брат извадил очите на добрия и се върнал у дома си.

Като ослепял, правдолюбецът тръгнал да се скита по света и да проси милостиня. Когато се стъмнило, озовал се до една река. Намерил с пипане едно дърво и намислил там да прекара нощта. За да го не изядат зверове, качил се на дървото. Покатерил се и се свил между клоните.

Към полунощ под дървото се събрали всички дяволи и почнали да разказват на главатаря какво били направили през деня.

— Аз направих крастава царската дъщеря — казал един от тях.

— Аз пък — рекъл друг — съборих моста на голямата река и преча на работниците да го поправят.

— А пък аз накарах едного да извади очите на брата си — казал оня, който се престорил на поп, калугер и владика.

— Ех, да знае той — казал четвърти дявол — да си умие очите от изворчето, дето извира изпод корените на това дърво, веднага ще прогледне.

— Па не само той би си помогнал — казал пети дявол.

— И мостът би се закрепил, стига да го попръска; пък и царската дъщеря би оздравяла, ако я полее.

— Ами ако пък копае под дървото?!... — казал шести. Но в тоя миг пропели някъде петли и почнало да се зазорява. Дяволите изчезнали, а човекът слязъл от дървото и с пипане намерил кладенчето. Умил си очите и веднага прогледнал. Разкопал под дървото и какво да види? — Цял котел пари. Заровил пак котела, намерил две стомни, напълнил ги с вода и отишъл при майсторите на реката.

— Какво давате — им рекъл, — ако направя да не пада мостът, за да го поправите?

— Искай, брате, каквото искаш — отговорили те, — стига само да можем да го свържем, че да не пада.

Той попръскал създаното и камъните с вода и веднага мостът се заякчил и работниците го поправили. Тогава му дали много пари и го отпратили с хиляди благодарности.

Взел парите правдолюбецът и отишъл да излекува царската дъщеря. Стигнал до двореца и поръчал на стражите да кажат на царя, че е лекар — ако има някой нужда от него, да му обади.

— Скоро го повикайте — казал царят на стражите.

Отишли, повикали го и го довели при царя.

— Ти лекар ли си? — попитал го царят.

— Лекар съм, честити царю — отговорил правдолюбецът.

— Ами можеш ли да излекуваш дъщеря ми?

— Мога, честити царю, стига да искаш!

Завел го тогава царят при дъщеря си, правдолюбецът я полял с водата и тя веднага оздравяла. Дал му тогава царят големи богатства, дал му подаръци и го пратил да си ходи.

Натоварил всичко това правдолюбецът на два-три коня, дигнал парите под дървото и се върнал у дома си. Като го видял брат му,

зачудил се и го разпитал как е оздравял и как е станал толкова богат. Разказал му правдолюбецът и му предложил да си разделят всичко по братски.

— Не — казал кривдолюбецът, — аз искам самичък да си спечеля, затова извади ми очите, па ще ида да се кача на онова дърво и да слушам дяволите.

— Не мога да вадя никому очите — казал правдолюбецът и си отишъл.

Кривдолюбецът, лаком за пари, още същата вечер се покатерил на дървото край реката. През нощта пак дошли дяволите. Те почнали да си приказват и най-сетне взели да се питат кой е обадил на правдолюбеца да се умие с водата от изворчето и да оздравее, да изкопае парите, да закрепил моста и да излекува царската дъщеря. Всички почнали да вдигат рамене и да се чудят. Най-сетне хвърлили вината върху едно дяволче.

— Ти си обадил — казвали му те, — ще те пребием от бой.

— Не съм — уверявало дяволчето, — не съм аз. Дяволите не вярвали. Хванали го да го набият с тояга по краката. Тъкмо го обърнали, то видяло кривдолюбеца на дървото и извикало:

— Стойте, братя, не ме бийте! Не съм аз, ами оня, дете стои хей там, горе на дървото, и подслушва.

Тогавя всички погледнали нагоре и като видели лошия брат, спуснали се и го удушили.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.